

När skogen brinner – polariseras klimatopinionen?

XIAO HU
är postdok i nationalekonomi vid Handelshögskolan i Stockholm. Hon forskar inom beteendeekonomi och miljöekonomi.
xiao.hu@hhs.se

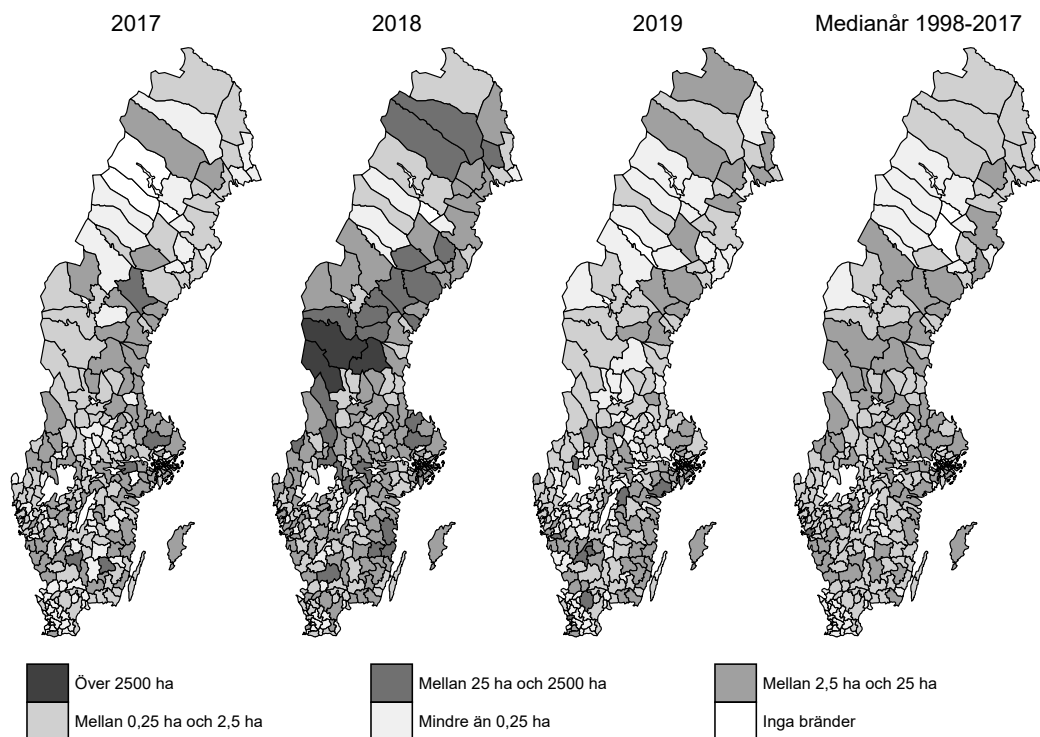
Extrema väderhändelser blir allt vanligare, men leder de också till ökad medvetenhet om klimatförändringar och andra miljörisker? Denna artikel undersöker hur de omfattande svenska skogsbränderna sommaren 2018 påverkade individers miljöoro. Resultaten visar att oron för miljö och klimat ökade efter bränderna. Ökningen var tydligt starkare bland personer med liberala och vänsterorienterade politiska sympatier som redan var mer miljömedvetna, än bland konservativa och högerorienterade individer. Resultaten tyder på att extrema klimathändelser kan förstärka politisk polarisering i miljöattityder. Samtidigt visar resultaten inga tecken på något märkbart ökat stöd för koldioxidskatt.

Sommaren 2018 präglades av extrem värme och rekordlåg nederbörd. Konsekvensen blev de mest omfattande skogsbränderna i Sverige sedan början av 1900-talet. Samtidigt ökade stödet för Miljöpartiet kraftigt, med 37 procent mellan maj och augusti (Pollofpolls 2020). Sambandet väcker en större fråga: när klimatrelaterade katastrofer blir allt vanligare, bidrar det till att öka allmänhetens medvetenhet om klimatrisker och andra miljöhot och i sin tur ändra politiska preferenser?

Tidigare studier visar ett samband mellan exponering för extrema väderhändelser och mer miljövänliga attityder (Spence m fl 2011; Herrnstadt och Muehlegger 2014; Dai m fl 2015). En möjlig mekanism är lokal exponering av klimatrelaterade händelser. Den som själv upplever översvämningar, torka eller bränder kan bli mer medveten om miljörisker och mer benägen att koppla dem till klimatförändringar. I fallet med bränderna 2018 skulle detta innebära att invånare i hårdare drabbade områden i större utsträckning omprövar sina uppfattningar om klimat och miljö.

Men hur människor tar till sig ny information beror också på vad de redan tror sig veta. Forskning inom statsvetenskap och nationalekonomi visar att klimatfrågan är politiskt polariserad och att individer ofta tolkar ny information i ljuset av tidigare övertygelser (McCright och Dunlap 2011; Guber 2013; Meyer 2019; Hazlett and Mildemberger 2020). Vissa konstaterar att dramatiska och tydliga klimathändelser kan öka problemets synlighet även bland skeptiker och därmed minska polariseringen (Egan och Mullin 2017). Enligt teorier om motiverad informationsbearbetning tenderar dock extrema klimathändelser i stället att förstärka redan existerande politiska skiljelinjer.

Denna artikel är en sammanfattning av pågående forskning i Hu (2023), där jag analyserar hur individer uppdaterade sina miljöattityder efter de

Anm: Brandskador mäts som total brandyta (hektar) på kommunnivå. I den sista kartan har medianåret för perioden 1998–2017 beräknats separat för varje kommun.

Källa: Hu (2023).

Figur 1
Brandskador från skogsbränder

omfattande skogsbränderna i Sverige 2018. Jag kombinerar nationellt representativa enkätdata om miljöattityder, politiska preferenser och medieanvändning med kommunala paneldata över brändernas omfattning.

Resultaten visar att oron för miljö och klimat ökade markant i hela landet under 2018. Den var tydligare bland personer som redan före bränderna uttryckte större miljöoro och följer en klar ideologisk gradient: bland liberala och vänsterorienterade personer ökade oron mer än bland konservativa och högerorienterade. Exponeringen för klimatrelaterade nyheter steg visserligen mer bland dem som redan var oroad, men detta förklarar inte den växande skillnaden mellan grupper med olika politiska åsikter.

1. Bakgrund

I Sverige täcker skogen mer än hälften av landets yta. Sommaren 2018 drabbades landet av den mest omfattande brandhärjningen i modern tid då omkring 25 000 hektar skog brann ner – en yta något större än Stockholms kommun i storlek (Drobyshev m fl 2012; Skogsstyrelsen 2020).

Figur 1 illustrerar händelsernas omfattning. Kartorna över brandyta

visar en kraftig ökning av brandytor under 2018 jämfört med året före (2017), året efter (2019) samt medianåret under perioden 2011–17 (beräknat på kommunnivån). Skillnaden framträder tydligt: 2018 sticker ut som ett extremt år.

2. Data och metod

Data

För att mäta hur olika delar av landet drabbades använder studien data från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Den innehåller information om total brandyta för varje brand. Utifrån detta beräknar jag, för varje kommun, hur stor andel av skogsmarken som brann under 2018.

Uppgifter om miljöattityder kommer från de årliga SOM-undersökningarna som genomförs av SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Undersökningarna omfattar bl a politiska åsikter och medievanor. Datainsamlingen sker från september till december (ibland även en bit in i januari efterföljande år), vilket innebär att 2018 års enkät fångar opinionen efter sommarens omfattande bränder.

Studien fokuserar på tre centrala mått: (1) miljöoro – om respondenten anger miljö- eller klimatfrågor som en av de viktigaste samhällsfrågorna som han eller hon oroar sig för, (2) klimatoro – ett fyrgradigt mått på hur orolig man är för klimatförändringar och (3) stöd för koldioxidskatt – ett femgradigt mått på inställningen till att höja koldioxidskatten på bensin. SOM-materialet innehåller även uppgifter om partisympati, vilket gör det möjligt att konstruera ett mått på partisympatisörers genomsnittliga miljöoro före bränderna (baserat på 2017 års data).

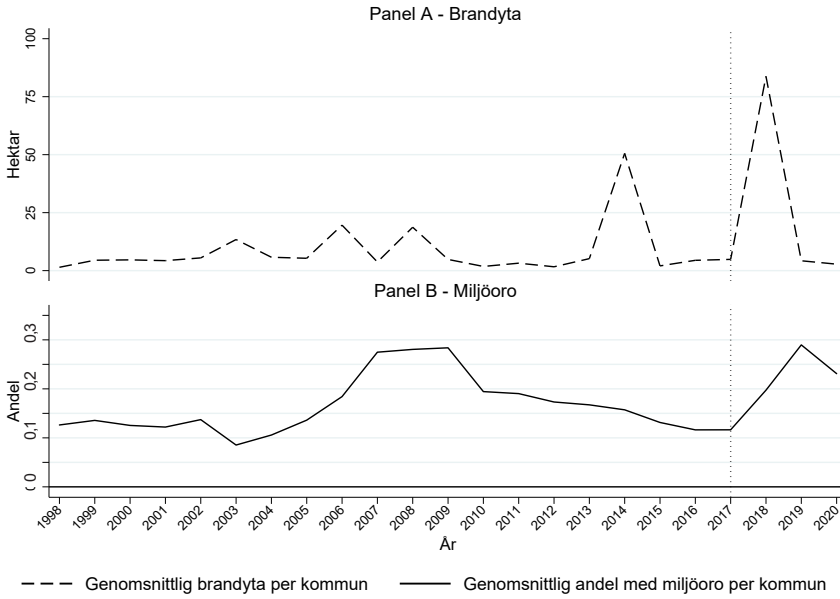
För att mäta medieexponering använder jag statistik från det svenska Mediearkivet över klimatrelaterad rapportering i större svenska medier mellan 2011 och 2018. Dessa uppgifter kopplas till information om vilken morgontidning respondenterna uppger att de främst läser. På så sätt skapas ett mått på exponering av klimatnyheter.

Mitt datamaterial tillåter mig att konstruera mått över varje individs politiska orientering, kommunala brandexponering, medieexponering, miljöattityder och demografiska bakgrund. Det slutliga urvalet omfattar 66 539 observationer efter att individer med saknade uppgifter om demografi eller partisympati exkluderats.

Grafiska resultat

Panel A i figur 2 visar den kraftiga ökningen i brandaktivitet och brandyta under 2018. Panel B visar samtidigt ett tydligt trendbrott i opinionen. Efter nästan tio år av gradvis minskande miljöoro ökade andelen som angav miljöfrågor som ett av de viktigaste samhällsproblemen från 11,6 procent till 19,7 procent mellan 2017 och 2018.

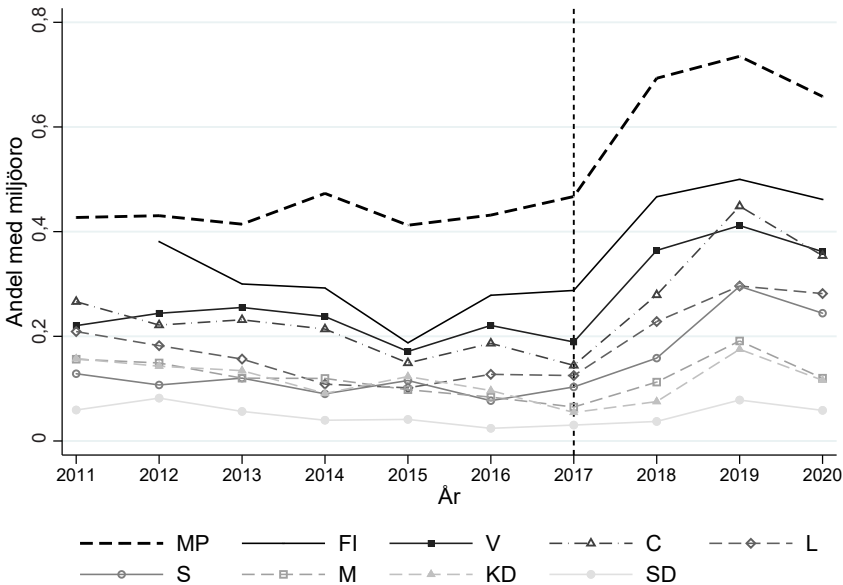
Figur 3 visar att sympatisörer till de flesta större partierna uppvisade en

Figur 2
Genomsnittlig brandyta per kommun och miljöoro, 1998–2020

Anm: Brandyta mäts i hektar.

Källa: Egna beräkningar baserat på data från MSB och SOM-undersökningarna.

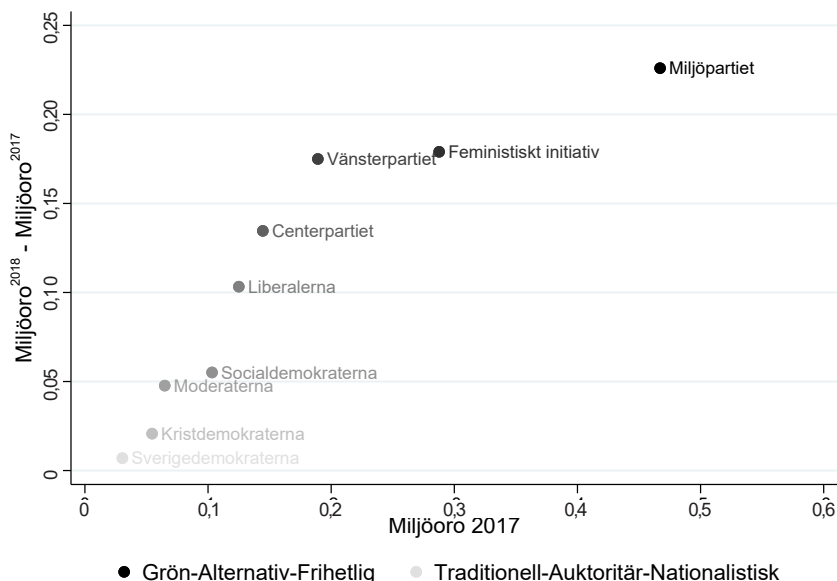

Figur 3
Miljöoro över tid bland sympatisörer till olika politiska partier

Anm: De större svenska partierna (baserat på riksdagsvalet 2014) är Miljöpartiet (MP), Feministiskt initiativ (FI), Vänsterpartiet (V), Socialdemokraterna (S), Centerpartiet (C), Liberalerna (L), Moderaterna (M), Kristdemokraterna (KD) och Sverigedemokraterna (SD). Data-punkterna i figuren är färgkodade utifrån partiernas positioner på GAL-TAN-skalan enligt Chapel Hill Expert Survey (Svensson 2019), där ljusare färg indikerar en mer TAN-orienterad (konservativ) position och mörkare färg en mer GAL-orienterad (liberal) position.

Källa: Egna beräkningar baserat på data från SOM-undersökningarna.

Figur 4
Förändring i miljöoro
och initial oro 2017,
uppdelat efter parti

Anm: Datapunkterna är färgkodade utifrån partiernas positioner på GAL-TAN-skalan, där ljusare färg indikerar en mer TAN-orienterad position och mörkare en mer GAL-orienterad position.

Källa: Egna beräkningar baserat på data från SOM-undersökningarna.

ökande miljöoro under 2018. Ökningen var särskilt tydlig bland väljare som stödde liberala och mitten- eller vänsterpartier (markerade i mörkare färg) och mer begränsad bland dem som stödde konservativa och högerorienterade partier (markerade i ljusare färg). Bland sympatisörer till Sverigedemokraterna var miljöoron däremot i stort sett oförändrad trots bränderna. Den växande skillnaden i oro mellan vänster- och högerorienterade grupper tyder på att bränderna bidrog till ökad politisk polarisering i miljöfrågan.

Effekterna av skogsbränderna varierar också beroende på individers tidigare uppfattningar. Figur 4 visar ett tydligt positivt samband mellan graden av miljöoro före bränderna (2017) och ökningen i oro efteråt. Personer som redan uttryckte hög miljöoro före 2018 uppvisade den största ökningen. Detta innebär att avståndet i miljöoro mellan höger- och vänsterorienterade individer ökade efter bränderna.

Metod

Jag undersöker effekter av 2018 års skogsbrand med två olika strategier. Analysen är baserad på skillnad-i-skillnader metoden där jag jämför skillnader i attitydförändring mellan olika grupper.¹

Den första strategin, för att undersöka om effekten skiljer sig beroende på individers tidigare övertygelser, jämför hur miljöattityder utvecklades bland sympatisörer till partier som redan före bränderna hade olika hög

¹ Läsaren hänvisas till Hu (2023) för teknisk information liksom mer detaljerade resultat.

genomsnittlig miljöoro. På så sätt kan jag också undersöka om personer med olika ideologiska utgångspunkter reagerade olika starkt på händelsen.

Den andra strategin bygger på den geografiska variationen i brandintensiteten mellan kommuner genom att jämföra hur attityderna förändrades i kommuner som drabbades mer respektive mindre av bränderna. Om lokal erfarenhet spelar en avgörande roll bör förändringarna vara större i de mest utsatta kommunerna.

3. Resultat

Kolumnerna (1)–(3) i tabell 1 visar de huvudsakliga regressionsresultaten. Skogsbränderna 2018 förstärkte skillnaderna i miljö- och klimatoro mellan grupper med olika tidigare attityder, och dessa effekter är statistiskt signifikanta på enprocentnivån. Punkttestimatet för miljöoro (0,541) innebär att ett gap på en procentenhets oroskillnad mellan två partiers sympatisörer utökades med 0,54 procentenheter efter bränderna, alltså en 54 procentig ökning. Till exempel ökade skillnaden i miljöoro mellan Miljöpartiets och Sverigedemokraternas sympatisörer från 43,7 procentenheter år 2017 (46,7 respektive 3,0 procent) till 67,3 procentenheter år 2018. En substantiell effekt. Ett liknande mönster framträder för klimatoro (kolumn 2). Estimatet indikerar att om ett partis sympatisörer låg en enhet högre på klimatoroskalan än ett annat partis, ökade denna skillnad med 68 procent efter bränderna. Däremot finner jag ingen statistiskt signifikant effekt av brandintensitet på miljöoro, medan effekten på klimatoro är positiv och liten. Punkttestimatet 0,24 innebär att en 100 procentig ökning i brandintensitet höjer klimatoron med 0,24 enheter, medan den genomsnittliga oron i urvalet är 3,3.

För att undersöka om skillnader i medieexponering kan förklara resultaten inkluderar jag ett mått på exponering för klimatnyheter som ytterligare kontrollvariabel i kolumnerna (4)–(6). Sambandet mellan klimatnyheter och utfallen är små och inte statistiskt signifikanta, medan effekterna av tidigare attityder kvarstår och är i stort sett oförändrade jämfört med huvudresultaten i tabell 1. Detta tyder på att varierande exponering av klimatrelaterade nyheter inte driver resultaten. I stället är individernas tidigare attityder avgörande för hur de tolkade och reagerade på bränderna.

Figur 5 illustrerar hur de bränderna påverkade miljöattityder för varje parti separat relativt effekten för Sverigedemokraterna. Analysen använder data för perioden 2011–18. Sverigedemokraterna kan här ses som en kontrollgrupp, eftersom deras miljöoro var i stort sett oförändrad över tid. Sex av åtta skattade partikoefficienter för miljöoro är positiva och statistiskt signifikanta. Resultaten visar en tydlig ideologisk gradient: partierna är ordnade från mest liberala (MP) till mest konservativa (KD) enligt GAL-TAN-skalan, och effekterna avtar successivt längs denna dimension. Ett liknande, men något svagare, mönster framträder för klimatoro. Däremot finner jag inga statistiskt signifikanta effekter på stöd för koldioxidskatt och något ideologiskt mönster kan heller inte observeras.

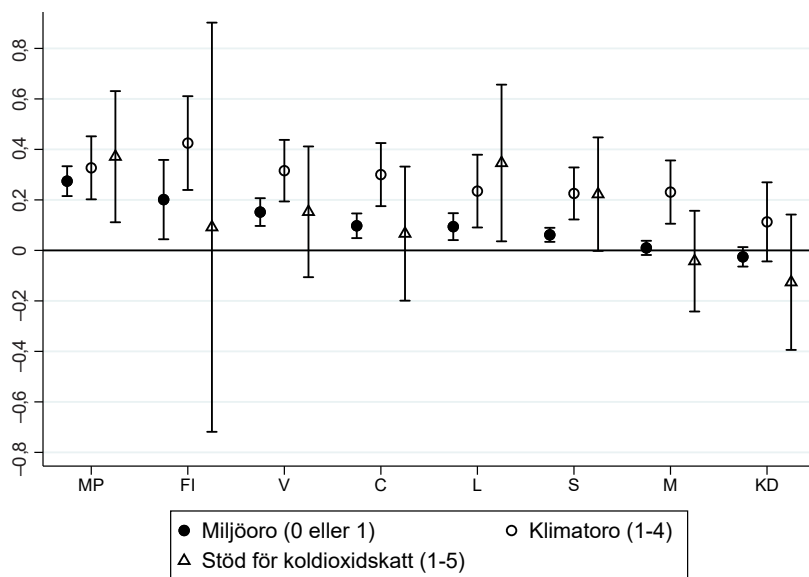
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	Miljöoro	Klimatoro	Stöd för koldioxidskatt	Miljöoro	Klimatoro	Stöd för koldioxidskatt
Tidigare attityder × År2018	0,541** (0,099)	0,678** (0,169)	0,045 (0,079)	0,487** (0,129)	0,687** (0,169)	0,025 (0,107)
Brandintensitet × År2018	0,034 (0,026)	0,241* (0,104)	0,086 (0,158)	0,033 (0,026)	0,242* (0,104)	0,085 (0,156)
Exponering för klimatnyheter				0,079 (0,111)	-0,042 (0,236)	0,188 (0,584)
Antal observationer	7 466	4 202	2 794	7 466	4 202	2 794

Tabell 1
Heterogena effekter på miljöattityder efter tidigare attityder och brandexponering

Ann: Klustrade standardfel på kommunnivån anges inom parentes, * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$. Tidigare attityder × År2018 och Brandintensitet × År2018 visar estimaten villkorat på fixa effekter för år, politiskt parti och kommun samt demografiska kontrollvariabler. Resultat i kolumnerna (4)–(6) inkluderar även exponering för klimatnyheter på partinivå som en ytterligare kontrollvariabel. Exponering för klimatnyheter mäts i hundratals artiklar med klimatrelaterat innehåll. Miljöoro är en indikatorvariabel, medan övriga utfallsvariabler mäts på en fyr- respektive femgradig skala. Partiernas genomsnittliga miljöattityder 2017 används för att approximera respondenternas tidigare övertygelser utifrån deras partisympati 2018. Analysen använder data för perioden 2017–18, alltså året före och året då de stora skogsbränderna inträffade.

Källa: Egna beräkningar baserat på data från MSB och SOM-undersökningarna.

Figur 5
Effekter för olika politiska partier

Ann: Sverigedemokraterna används som kontrollgrupp då deras anhängare inte uppvisar någon attitydförändring efter bränderna. Punktestimat presenteras med omgivande 95-procentig konfidensintervall. Enligt partiernas positioner på GAL-TAN-skalan kan de svenska partierna ordnas från mest liberala (GAL) till mest konservativa (TAN) enligt följande: Miljöpartiet (MP), Feministiskt initiativ (FI), Vänsterpartiet (V), Centerpartiet (C), Liberalerna (L), Socialdemokraterna (S), Moderaterna (M), Kristdemokraterna (KD) och Sverigedemokraterna (SD). Miljöoro är en indikatorvariabel, medan övriga utfallsvariabler mäts på en fyr- respektive femgradig skala.

Källa: Egna beräkningar baserat på data från SOM-undersökningarna.

4. Slutsats

Studien visar en tydlig ökning av oro för miljö- och klimatfrågor i Sverige 2018 till följd av de utbredda skogsbränderna. Ökningen är större bland individer som redan före bränderna uttryckte starkare miljöoro. Skillnaderna mellan politiska grupper följer dessutom en ideologisk gradient: liberala och vänsterorienterade individer uppvisar större attitydförändring än konservativa och högerorienterade. Resultaten tyder på att extrema klimathändelser kan förstärka politisk polarisering i miljöattityder. Analysen visar vidare att varierande exponering av klimatrelaterade nyheter inte drev skillnaderna mellan politiska grupper. Den geografiska variationen i brandintensitet hade begränsad betydelse för hur individer uppdaterade sina attityder efter bränderna. Sammantaget indikerar detta att bränderna främst ledde till en nationell informationschock och att lokal exponering hade mindre effekter.

Trots ökningen i miljö- och klimatoro finner jag inga belägg för mer stöd för höjd koldioxidskatt. Resultaten tyder därmed på att ökad oro inte nödvändigtvis medför ökat stöd för konkreta klimatpolitiska åtgärder. Denna slutsats är förenlig med tidigare forskning om opinionen kring koldioxidskatter, som visar att stödet kan påverkas av ett flertal faktorer utöver klimatrelaterad oro, däribland uppfattningar om åtgärdens miljöeffektivitet, dess fördelningspolitiska konsekvenser samt individers egenintresse (Fairbrother m fl 2019; Douenne och Fabre 2022; Dechezleprêtre m fl 2025). Klimatkatastrofer skapar inte automatiskt politisk enighet om klimatpolitik.

Dai, J, M Kesternich, A Löschel och A Ziegler (2015), "Extreme Weather Experiences and Climate Change Beliefs in China: An Econometric Analysis", *Ecological Economics*, vol 116, s 310–321.

Dechezleprêtre, A m fl (2025), "Fighting Climate Change: International Attitudes toward Climate Policies", *American Economic Review*, vol 115, s 1258–1300.

Douenne, T och A Fabre (2022), "Yellow Vests, Pessimistic Beliefs, and Carbon Tax Aversion", *American Economic Journal: Economic Policy*, vol 14, s 81–110.

Drobyshev, I, M Niklasson och H W Linderholm (2012), "Forest Fire Activity in Sweden: Climatic Controls and Geographical Patterns in 20th Century", *Agricultural and Forest Meteorology*, vol 154–155, s 174–186.

Egan, P J och M Mullin (2017), "Climate Change: US Public Opinion", *Annual Review of Political Science*, vol 20, s 209–227.

Fairbrother, M, I J Sevå och J Kulin (2019), "Political Trust and the Relationship between Climate Change Beliefs and Support for Fossil Fuel Taxes: Evidence from a Survey

of 23 European Countries", *Global Environmental Change*, vol 59, 02003.

Guber, D L (2013), "A Cooling Climate for Change? Party Polarization and the Politics of Global Warming", *American Behavioral Scientist*, vol 57, s 93–115.

Hazlett, C och M Mildemberger (2020), "Wildfire Exposure Increases Pro-environment Voting within Democratic but Not Republican Areas", *American Political Science Review*, vol 114, s 1359–1365.

Herrnstadt, E och E Muehlegger (2014), "Weather, Salience of Climate Change and Congressional Voting", *Journal of Environmental Economics and Management*, vol 68, s 435–448.

Hu, X (2023), "Who is Concerned about Climate Change when Forests are Burning?, Evidence from Swedish Forest Fires", SSRN Working Paper, <https://ssrn.com/abstract=4620135>.

McCright, A M och R E Dunlap (2011), "The Politicization of Climate Change and Polarization in the American Public's Views of Global Warming, 2001–2010", *The Sociological*

REFERENSER

Quarterly, vol 52, s 155–194.

Meyer, A G (2019), "Elite Influence on Climate Change Skepticism: Evidence from Close Gubernatorial Elections", *Journal of the Association of Environmental and Resource Economists*, vol 6, s 783–822.

Pollofpolls (2020), "Skattat opinionsläge i tabellformat", <http://pollofpolls.se/skattat-opinionslage-for-poll-of-polls-fran-och-med-15-september-2014/>.

Skogsstyrelsen (2020), "Forest Management

in Sweden: Current Practice and Historical Background", Rapport 2020/4, Skogsstyrelsen, Jönköping.

Spence, A, W Poortinga, C Butler och N F Pidgeon (2011), "Perceptions of Climate Change and Willingness to Save Energy Related to Flood Experience", *Nature Climate Change*, vol 1, s 46–49.

Svensson, R (2019), "Partiernas ideologiska positioner", *Storm och Stiltje*, SOM-institutet, Göteborgs universitet.